

Umrežavanje biblioteka-veb portal biblioteke.org/ knjiznice.org

07. 03. 2013.

Narodna biblioteka „Veljko Petrović“, Trg Bratstva i jedinstva 30, Bačka Palanka,

Mirko Marković, bibliotekar savetnik

WEB i Biblioteke, interaktivna komunikacija sa korisnicima i bibliotečkom građom u javnim bibliotekama

Informatički koncept savremenog bibliotekarstva, koji podrazumeva ovu delatnost kao globalni servis sakupljanja, čuvanja i davanja informacija, ne može biti posmatran bez aparata delovanja na Internetu. Pored nazaobilaznih baza, sa različitim stepenima dostupnosti, pretraživača i drugih aparata interaktivne komunikacije sa bazama, web portali biblioteka imaju nesagledivo važnu ulogu u najkraćem pristupu i pronalaženju informacija. Zastupljenost određenih kolekcija (baza) na web portalima srazmerno je njihovoj dostupnosti potencijalnim korisnicima. Kada je reč o javnim bibliotekama, statistika u poslednjih 5 godina govori da izostanak sa lokalnih ili regionalnih web portala, često umanjuje elektronsku posetu biblioteci na zanemarljiv deo u ukupnom bibliotečkom poslovanju.

KLJUČNE REČI:

webbiblioteka, e-biblioteka, portal, partnerstvo, digitalizacija, baza, pretraga, dostupnost, informacija, interaktivnost, link...

Regionalni bibliotečki portal - instrument partnerstva u digitalnom dobu
www.biblioteke.org - www.knjiznice.org - www.biblioteke.net -
www.knjiznice.org

Ako imamo u vidu konstataciju da su Web portali¹ mesto pristupa informacijama koje čini više različitih, logički povezanih aplikacija koje su zajedničke većem broju korisnika, onda je pojava regionalnog web portala biblioteka BIBLIOTEKA FUTURA dobra ilustracija za to. Objedinjena ponuda

---

¹ - Web portals. Wikipedia: The Free Encyclopedia (eng.) http://en.wikipedia.org/wiki/Web_portal

Internet adresa, vesti koje interesuju bibliotekare u regionu, na domicijalnom jeziku i pismu², uskoro će biti upotpunjena izborom linkova bibliotečkih baza.

Ovaj regionalni bibliotečki portal je autorsko delo koje je podržala NVO Internet klub, organizacija iz male sredine, gradića Ljig u Srbiji (mesto sa najnižim prihodom po glavi stanovnika u ovoj republici). Interesantno je da on od 2002. godine uspešno nastavlja projekat Mreža balkanskih biblioteka, www.balkanlibrary.net.

Dvogodišnje iskustvo tog projekta je demonstracija praktične mogućnosti saradnje biblioteka balkanskih zemalja putem internet sajta. Opravdanost nastanka jednog ovakvog sajta bila je zasnovana potrebi postojanja elektronskog medija koji će umrežiti već postojeće web prezentacije nacionalnih biblioteka na Balkanu. Bilo je zamišljeno da svojim postojanjem direktno podstakne saradnju medju najvećim bibliotekama i njihovim korisnicima. Od početka je bio multi-jezički, bez domicijalnog jezika. Samo je zajednički – portalni deo bio preveden na engleski.

Glavni cilj - van institucionalna saradnja najvećih biblioteka balkanskih zemalja, sa korisničkim naglaskom nije ostvaren iz više razloga. Osnovni su:

- politička nespremnost državnih institucija na saradnju,
- nepostojanje finansijske podrške,
- nesazreli politički uslovi u regionu za institucionalnu saradnju na projektima koje nije podržala ili makar deklarativno inicirala država, njeni organi ili neka zvanična međunarodna institucija,
- održavanje postavljenih principa zanavljanja informacija iz svake sredine po naosob...

Najveći gubitak nezaživljavanja ovog projekta je prestanak rada na jedinstvenoj bazi **INTERBALKANIKA** koja je ustvari bila centralni konvektor za dostupnost svih lokalnih baza rađenih po unimarku. . Ipak....

---

² Princip - jezik i pismo svake objavljene vesti su autohtoni za zemlju iz koje dolaze.

Prilagođavanje realnom okruženju

Da se ne bi napustila Iskustva i rezultati iz projekta - Mreža balkanskih biblioteka, www.balkanlibrary.net , od **Sun Feb 17, 2002 11:10 am** , isti autorski tim (Mirko Marković, Nikola Weber i dipl.ing. Vladimir Manić) je čuvajući osnovne principe umrežavanja počeo sa realizacijom nisko budžetskog regionalnog web portala BIBLIOTEKA FUTURA, koji objedinjava četiri domena www.biblioteke.org - www.knjiznice.org - www.biblioteke.net - www.knjiznice.org na jednoj web lokaciji.

Uz pomenuta , uglavnom negativna, iskustva za inicijalnu izradu i život ovog projekta je odabran argentinski robot sajt **PHP-Nuke 5.6** sa Srpskim prevodom 1.1 od 27. avgusta 2002. godine Prevod je kompletno prerađeni i dopunjeni lang-serbian fajl sa instalacije sajta trebinje.com, koji je opet modifikovani hrvatski prevod. Konačnu varijantu za simetričnu primenu višeječnosti na istoj s/h i slo. Osnovi za srpski, hrvatski,bosanski, slovenački i makedonski jezik izvao je Ljuba Rankovic Valjevo – Srbija. Neophodne izmene, zaštitu i nove putanje instalirao je dipl. Ing Vladimir Manić, Niš –Srbija. Web master Mirko Marković. Kolnsultant u Beta fazi sajta bila je Breda Karun, Ljubljana – Slovenija. Svi učesnici projekta svoj posao obavljaju volonterski.

Osnov postavke ovog portala je da se sa jednog mesta vrlo jednostavno učine dostupne sve biblioteke u regionu koje imaju web stranice, prate vesti o događanjima u svetu biblioteka, skupovi, savetovanja, seminari, inicijative... Očekivanja da će projekat približiti ljude u regionu na nivou sličnih strukovnih interesovanja uz razmenu iskustava, bibliotečke građe i informacija, dostupnost lokalnih baza, ali i izgradnje zajedničkih programa i projekata.

Skroman početak podržao je bibliotečki portal www.biblioteke.org.yu kasnije www.biblioteke.org.rs koji je stariji 3 godine, ali impozantnom posetom od više od 30.000 različitih računara mesečno.

Rad u realnom okruženju zahtevao je i adekvatnu web promociju u regionu i to je učinjeno postupno u ciklusu od 24 meseca sistemom Internet kluba i njegove mreže, ali i najznačajnije izlaganjem u okviru elektronske kreativne

radionice Projekta CALIMERA, organizator Evropska komisija i Projekat PULMAN, održano u Zadru 11 i 12.juna 2004.

Osnov portalskog pristupa - objedinjen, trenutni pristup svim posve različitim informacijama uz brzu, jednostavnu modifikaciju i održavanje sadržaja na stranici, učini su da ovaj projekat beleži konstatni rast posete. Time je potvrđen princip potrebe korisnika za jednim mjestom na kojem se nalaze pristupi različitim sadržajima i informacijama. Korisnici prvenstveno žele da presonaliziraju aplikacije te da ih imaju na samo jednom mjestu s kojeg mogu upravljati svim ostalim aplikacijama.

Za razliku od mnogih portala koji su inicijalno počeli kao web direktoriji, popisi datoteka (npr. Yahoo!) te tzv. mašine za pronalaženje podataka (Excite, Lycos, AltaVista, Hotbot). osnovni cilj širenje relevantnih informacija o bibliotečkim dešavanjima u regionu.

Po najšire usvojenoj web nomenklaturi BIBLČIOTEKA FUTURA je :

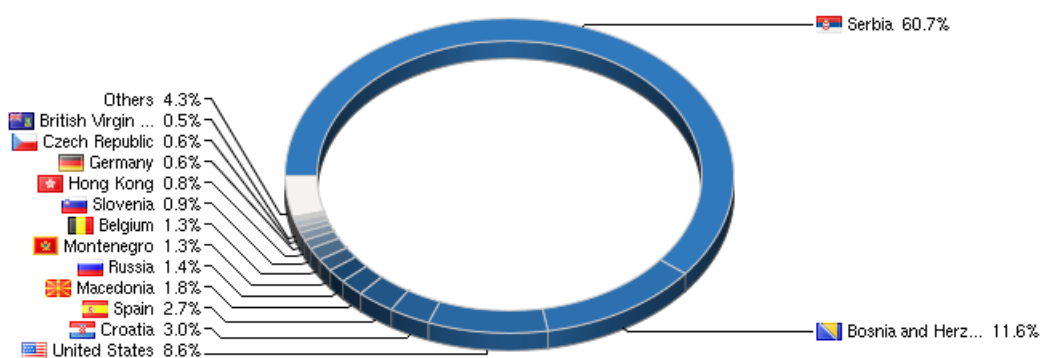
- internacionaln web portal (jezik, teritorija koju pokriva – 6 zemalja),
- regionalni web portal (teritorija, sadržaji i obim),
- strukovni (biblioteke i bibliotekari – knjižnice i knjižničari),
- B2C – Business to Consumer – jer jednu oblast i njena dešavanja približava i krajnjim korisnicima,
- mini portali: zasnovan na lokanim i strukovnim interesima, osnovan i održavan individualne osobe ili male grupe volontera.

U početku rada portala, posle postavljanja linkova vesti su uglavnom analitički birane i postavljane od web mastera. Ostavljena opcija prijavjivanja linkova i vesti je izuzetno slabo korišćena. Tek od 2004. počinju da se aktiviraju partnerske komunikacije i stidljive najave događaja i to putem e-maila a ne direktnim putem, iako je ta opcija od početka bila aktivna. Digitalizacija je ovde bila u funkciji rušenja personalnih barijera, ali bez većeg odjeka. Praksa je pokazala da je instrument partnerstva u digitalnom dobu, bar u našem regionu, još uvek personalizovana. O tome govori i praćenje posete koja uvek rasla posle:

- Pisanja štampe, uopšte prisustrvo u medijima
- Prisustvo na stručnim susretima i skupovima,
- Unošenja novih vestiu sadržaja najmanje jednom sedmično.

SEDMIČNA POSETA ZA DRUGU NEDELJU MAJA 2012.

Total unique visitors: 847

Praćenje posete, web analitika u 2012. kazuje da ovaj portal posećuje u proseku od 600 do 1.000 različitih posetilca nedeljno, što na mesečnom nivou čini broj od oko 4.000 posetilaca ili godišnje oko 50.000 različitih posetilaca sa oko 1.400.000 hitova.

Ono šta je još važno da na ovaj sajt – web portal posetioци dolaze uglavnom sa sledećih adresa,

1	http://www.google.com
2	http://search.conduit.com
3	http://search.incredimail.com
4	http://www.biblioteke.org.rs
5	http://www.google.ba
6	http://www.google.rs
7	http://www.ask.com
8	http://www.google.hr
9	http://www.google.ch
10	http://www.google.hu
11	http://www.google.at
12	http://www.google.si

Sa web adrese BIBLIOTEKE FUTURE, na nedeljnom nivou, ciljano na web stranice drugih biblioteka od više od 12.000 izlazaka što ustvari I čini njegovu misliju da bude **instrument partnerstva u digitalnom dobu**

Rezultat

Projekat neposredno i lako obezbeđuje dostupno prožimanje sadržaja kulturne ponude regiona u sveri bibliotečke struke, ali i monografskih i serijskih publikacija. Širenje kulturnih potreba ima itekako pozitivan uticaj na razvoj kulture komunikacije i tolerancije razlika., a kulturna ponuda regiona bar delimično unapređena i olakšana.

Izvori

- dr Snežana Petković
http://www.unilib.bg.ac.yu/zajednica01/izdanja/visokoskolske_biblioteke/god4/r4/4.php
- Srdjan Komazec, Branko Milosavljevic. Arhitektura portala bibliotecke mreze. Zbornik radova YU Info 2004 (CD), Kopaonik 2004. <http://www.ist-world.org/ResultPublicationDetails.aspx?ResultPublicationId=8ef1e3d81c7b416d9c1cfd2c515ce364>
- Web portals. Wikipedia: The Free Encyclopedia (eng.)
http://en.wikipedia.org/wiki/Web_portal
- Web browser. Wikipedia: The Free Encyclopedia (eng.)